

قانون جدید ثبت علامت افغانستان

کشور همسایه و همکیش افغانستان از کشورهایی بود که تا این اواخر قانون مستقلی برای ثبت علائم تجارتي نداشت و در هیچیک از اتحادیه های بین المللی مربوط به حمایت مالکیت صنعتی وارد نشده بود.

اخیراً دولت افغانستان قانون جدیدی برای ثبت علامت تجارتي وضع کرده که عین آن در مجله کانون و کلاء برای اطلاع عموم منتشر میشود. در قانون ثبت علائم تجارتي افغانستان تا حدود زیادی از قانون و آئین نامه ثبت علائم تجارتي ایران اقتباس و استفاده شده است.

ادعای حق تقدم در ثبت علائم تجارتي و اختراعات

از آقای پروانت پاپازیان تقاضا کردم که راجع به موضوع حق تقدم در ثبت علائم تجارتي و اختراعات که در قانون قرارداد پاریس برای حمایت مالکیت صنعتی از آن تعریف شده مطالعاتی نموده و نتیجه مطالعات خود را برایم بنویسند ایشان قبول زحمت کرده و شرح زیر را نوشته اند که لازم دانستم برای مطالعه و استفاده دیگران آنرا در مجله کانون و کلاء بنظر عموم برسانم.

جناب آقای نراقی

ریاست اداره ثبت شرکتها و علائم تجارتي و اختراعات

در تعقیب مذاکرات حضوری که در جلسه مشورتي روز ۱۹ شهریورماه جاری بعمل آمد و بمنظور تکمیل بررسی موضوع حق تقدم عهدی (ناشی از عهدنامه پاریس) اینک خلاصه ای از نتیجه مطالعات اینجانب بعرض میرسد :

نظر باینکه مقررات قانون مربوط به ثبت علائم تجارتي و ثبت اختراعات باهمدیگر تفاوت فاحش دارد بهتر است که هر کدام جدا گانه مورد مطالعه قرار گیرد. لذا ابتداء علائم تجارتي و سپس اختراعات تحت بررسی قرار خواهد گرفت. برای مطالعه موضوع حق تقدم عهدی بنظر اینجانب سه مطلب متمایز باید مورد توجه قرار گیرد.

۱ - ادعای حق تقدم عهدی

۲ - رسیدگی بحق تقدم عهدی

۳ - آثار حق تقدم عهدی

اینک مطالب فوق بترتیب در مورد علائم تجارتي از لحاظ عهدنامه پاریس و یا توجه بقوانین ملی مورد بررسی قرار میگیرد :

فانون جدید ثبت

در مورد علائم

۱ - ادعای حق تقدم عهدی

بموجب بند ۱ ماده ۴ - در عهدنامه پاریس مدعی حق تقدم موظف است تاریخ و مملکتی که در آن تقاضای اولیه را تسلیم کرده است اعلام کند و بموجب بند ۴ ذیل ماده ۲ آئین نامه اصلاحی ثبت علائم در صورتیکه علامت در خارجه بثبت رسیده باشد موظف است رونوشت گواهی شده تصدیق ثبت را ضمیمه اظهارنامه نماید.

باتوجه بمراتب فوق مدعی حق تقدم مکلف است در موقع ثبت علامت خود در ایران که باید با مراعات مهلت ششماهه مقرر در بند ۱ ذیل ماده ۴ - ج عهدنامه پاریس انجام گیرد سابقه ثبت علامت خود را در اظهارنامه قید و رونوشت تصدیق ثبت را تسلیم نماید. این موضوع تکلیف نسبتاً شاقی است مخصوصاً با توجه بقسمت اخیر بند ۱ ماده ۴ - د عهدنامه که مقرر میدارد:

« هر کشوری تعیین خواهد کرد که آخرین فرصت این اعلام (حق تقدم) چه موقع خواهد بود ».

واز طرفی با توجه بقسمت اخیر بند ۳ ماده مذکور که میگوید:

« در هر حال میتوان آنرا (مدرك حق تقدم) در هر موقع تا سه ماه از تاریخ تسلیم تقاضای بعدی تسلیم نمود » محدود نمودن مدت ادعای حق تقدم بروز تسلیم اظهارنامه در ایران صحیح نبوده و قانونگذار باید مهلت مقرر در بند ۱ ماده ۴ - د عهدنامه را تعیین نماید تا موجب تضییع حقوق صاحبان حق تقدم عهدی نگردد.

۲ - رسیدگی بحق تقدم عهدی

رسیدگی بحق تقدم که یک عمل صرفاً اداری بوده و بیشتر مورد توجه اداره ثبت علائم میباشد دارای دو حالت کاملاً متمایز از هم خواهد بود بشرح زیر:

الف - مدعی حق تقدم با معارض روبرو نیست: در این صورت رسیدگی بادعای مذکور با دریافت وضبط رونوشت تصدیق یا اظهارنامه اولیه در پرونده مربوطه خاتمه مییابد ولی شایسته است که موضوع تعیین مهلت تسلیم مدارك حق تقدم که در بالا ذکر شد مورد توجه قانونگذار قرار گیرد.

ب - مدعی حق تقدم با معارض روبروست. در این صورت باز چندین حالت متفاوت پیش میآید:

اولاً - علامت معارض به ثبت نرسیده است:

شق ۱ - اگر ثبت علامت معارض مورد تقاضا واقع شده باشد اداره ثبت علائم تجارتي و اختراعات میتواند بارسیدگی بادعای حق تقدم عهدی تقاضای علامت معارض را باستناد بند ۱ ماده ۶ مکرر عهدنامه پاریس رد نماید بشرطیکه علامت معارض یا عین علامت مقدم یا تقلید یا ترجمه ای از آن باشد. هر چند ماده مذکور در مورد تقلیدی بودن علامت معارض نیز پیش بینی

فانون جدید ثبت

نموده است لکن بنظر میرسد که نظر نهائی نسبت به تقلیدی بودن با محکمه صالحه است و محکمه ممکن است خلاف نظر اداره ثبت علائم حکم دهد.

شق ۲ - اگر تقاضای ثبت علامت معارض بعمل آمده و آگهی قبل از ثبت آن نیز در روزنامه رسمی درج و ظرف سی روز اعتراض نشده باشد از ماده ۸ آئین نامه اصلاحی ثبت علائم چنین استنباط میشود که اداره ثبت علائم نمیتواند از صدور تصدیق جلوگیری کند زیرا ماده مذکور صریحاً اداره ثبت علامت را «مکلف» به ثبت علامت میدانند. بدیهی است در صورت قبول این نظریه موضوع باید بمحاکم صالحه ارجاع شود و محاکم باتوجه بمفاد بند ۱ از ماده ۶ مکرر عهدنامه و همچنین باتوجه بقوانین و مقررات کشور حکم مقتضی صادر خواهند کرد. جادارد که قانونگرار برای این مورد بخصوص وضع قانون و آئین نامه لازمه را نموده و صاحب حق تقدم را از تحمل مشقات و هزینه یک محاکمه قضائی بینبازگردانند.

ب - علامت معارض قبلاً به ثبت رسیده است :

باتوجه به بند ۱ از ماده ۶ - مکرر عهدنامه پاریس که موضوع را تابع قوانین کشور مینماید چون قانون ثبت علائم و اختراعات مصوب ۱۳۱۱ ابطال ثبت علائم راموکول به صدور حکم محاکم صالحه نموده است صاحب حق تقدم چاره‌ای جز ارجاع اسرپداد گاه نخواهد داشت چون جهت استفاده از حق تقدم باید صاحب آن حق ظرف شش ماه در سایر کشورها (در این مورد در ایران) تقاضای ثبت علامت خود را بنماید ممکن است این شق مصداق واقعی پیدانماید و عده‌ای از علائم دیگران سوء استفاده نمایند لذا جادارد که محاکم رویه خاصی در خصوص این مورد اتخاذ نمایند و بمنظور احترام اصل متقابل حق تقدم عهدی بدون تشریفات عریض و طویل و رسیدگیهای مفصل بر اساس حق تقدم عهدی حکم بنفع صاحب حق مذکور صادر نمایند و علامت معارض را فقط در صورتی بر علامت صاحب حق تقدم ترجیح دهند که مشمول قسمت اخیر شق ب از ماده ۶ عهدنامه پاریس باشد که مقرر میدارد :

« حقوق مکتسبه اشخاص ثالث قبل از روز اولین تقاضائی که پایه و اساس حق تقدم است بموجب اثرات قوانین داخلی هر يك از ممالک اتحادیه محفوظ است » .

۳ - آثار حق تقدم عهدی -

اهم آثار حق تقدم که از مواد مختلفه عهدنامه پاریس استنباط میگردد مزایای ذیل میباشد :

- ۱ - سلب حق استفاده از علامتی که شخص دیگری بعد از تاریخ اولین تقاضای علامت با حق تقدم و بدون ثبت آن در ایران مورد استفاده قرار داده است (در صورت فرض ثبت در ایران ظاهراً حکم محکمه ضرورت خواهد داشت بطوریکه گذشت)
- ۲ - حق تقاضای ابطال علی‌الرأس اظهارنامه ثبت علائم مشابه بشرطیکه عین یا تقلید یا ترجمه‌ای باشد از علامت با حق تقدم (بند ۱ از ماده ۶ مکرر عهدنامه پاریس)
- ۳ - معافیت از انجام هرگونه تشریفات اضافی جز قید محل و تاریخ ثبت مقدم

قانون جدید ثبت

دراظهارنامه و اعلام حق تقدم (مستنبط از بند ۴ ماده ۴ - د عهدنامه پاریس) .
بموجب همین بند .

« هر يك از کشورهای اتحادیه نتایج اهمال در انجام تشریفات
مقرر در این ماده را تعیین خواهد کرد بدون اینکه این نتایج از حدود
محرومیت از حق تقدم تجاوز نماید . »

ظاهراً عدم انجام تشریفات مربوط با دعای حق تقدم اعم از عدم رعایت مهلت ششماهه
و عدم ادعای آن در مهلت مقرر و عدم تسلیم مدرک حق تقدم در مهلت معینی بموجب عدم
حصول نتیجه یا نتایج حق تقدم خواهد بود و جادارد که قانونگذار ضمن تعیین این مهلت‌ها
ضمانت اجرائی عدم رعایت هر کدام را معین و مقرر دارد .

در مورد اختراعات

۱ - ادعای حق تقدم عهدی

از مفهوم غیر صریح بند ۲ ماده ۴ مکرر عهدنامه پاریس چنین استنباط میشود که:
برای استفاده از حق تقدم عهدی کافی است که اظهارنامه ثبت اختراع موضوع حق تقدم
در مهلت حق تقدم (که بموجب بند ۱ از ماده ۴ - ج عهدنامه ۱۲ ماه از تاریخ تسلیم اظهارنامه
یا تاریخ ثبت در خارجه میباشد) با اداره ثبت علائم و اختراعات تسلیم گردد و سپس در مهلت معینی
که هر کشور عضو بموجب بند ۱ ماده ۴ - د عهدنامه پاریس تعیین خواهد کرد ادعای حق تقدم
بعمل آید و تاریخ و مملکت ثبت اولیه را اعلام و در مهلت قانونی دیگری که بعداً تعیین خواهد شد
(بند ۳ همان ماده) و در هر صورت بموجب بند ۳ همان ماده کمتر از سه ماه از تاریخ تسلیم اظهارنامه
مؤخر نخواهد بود مدارک حق تقدم تسلیم گردد .

۲ - رسیدگی با دعای حق تقدم عهدی

مستفاد از بند ۳ ماده ۴ - د عهدنامه پاریس اینست که برای شروع رسیدگی بحق
تقدم میتوان از مدعی آن حق رونوشت مصدق تقاضا نامه (توصیف و طرح و غیره) را که قبلاً تسلیم
گردیده است مطالبه نمود و مدعی حق تقدم میتواند ظرف سه ماه اسناد مذکور را تسلیم نماید
بعلاوه میتوان سندی حاکی از تاریخ تسلیم تقاضا نیز مطالبه کرد ولی در مراحل بعدی (بنده
از همان ماده) میتوان اسناد دیگری نیز مطالبه نمود .

ظاهراً و بنا بر مراتب فوق رسیدگی بحق تقدم در مراحل اولیه یک عمل صرفاً اداری
است که با رسیدگی و مقایسه توصیف و طرح‌ها و غیره صورت پذیر میباشد و مقام صالح برای این
عمل همان اداره ثبت علائم و اختراعات میباشد .

در مواردیکه معارضی در بین نباشد عمل زیاد باشکال بر نمیخورد ولی در صورت وجود
معارض شقوق زیر متصور و راه حل زیرین بنظر میرسد:

- شق اول - تقاضای ثبت اختراع معارض بعمل آمده ولی هنوز به ثبت نرسیده است
- شق دوم - تقاضای ثبت اختراع معارض منجر به صدور تصدیق ثبت شده است .

قانون جدید ثبت

در مورد شق اول اداره ثبت علائم و اختراعات از هر حیث صالح در رسیدگی بحق تقدم بوده و میتواند تقاضای معارض را رد کند - طرف ناراضی میتواند بمقامات قضائی رجوع و در صورتیکه مشمول جمله اخیر بند اول ماده ۴ - ب عهدنامه باشد و حقوق مکتسبه مقدمی نسبت بان اختراع داشته باشد محاکم ب نفع وی رای خواهند داد .

در مورد شق دوم با توجه به بند ۱ از ماده ۶ - مکرر عهدنامه پاریس چون قوانین داخلی با اداره ثبت علائم و اختراعات اجازه ابطال ثبت اختراع را نداده است مدعی حق تقدم چاره‌ای جز رجوع بمحاکم صالحه نخواهد داشت و این خود تکلیف شاقی است .

چون مدعی باید متحمل هزینه دادرسی و زحمات آن شده و پس از مدتی بحق خود برسد در حالیکه ممکن است مدتی برای استفاده از اختراع برای مدعی آن باقی نمانده باشد مخصوصاً بعلت اینکه محاکمات مربوط با اختراعات عموماً بعلت عدم وجود متخصصین امر و مخصوصاً کارشناسان کافی و تازگی اختراعات و عدم اطلاع کارشناسان مربوطه از اختراعات جدید بسیار طولانی میباشد .

جا دارد که قانونگذار بمنظور مراعات اصل متقابل حمایت حق تقدم آئین رسیدگی خاصی در مورد اینگونه دعاوی در نظر گرفته و محاکم فقط از نظر شکلی بموضوع این حق رسیدگی نمایند و فقط در موردی اختراع بدون حق تقدم را بر اختراع با حق تقدم ترجیح دهند که مشمول قسمت اخیر بند ب ماده ۴ عهدنامه پاریس باشد .

۳ - آثار حق تقدم عهدی

در مورد اختراعات علاوه بر آثار حق تقدمی که در مورد علائم قید شده آثار ذیل نیز ملاحظه میشود که محل بحث و مذاقه میباشد مخصوصاً از این لحاظ که اقل در یک مورد با قوانین داخلی تعارض پیدا مینماید اهم آثار حق تقدم عهدی در مورد اختراعات بطور خلاصه :

- ۱ - حق سلب استفاده از اختراع مربوط از شخص دیگری که بعد از تاریخ اولین اظهارنامه ثبت خارجی و بدون آنکه آنرا در ایران ب ثبت رسانیده باشد مورد استفاده قرار داده است
- ۲ - حق تقاضای ابطال علی‌الراس هر گونه تقاضای ثبت اختراع معارض مادام که تقاضای مذکور منجر بصدور تصدیق ثبت نشده است

این حق مبنای مخصوصی در عهدنامه ندارد و هیچ ماده‌ای دلالت بر این مطالب نمیکند مع هذا مفهوم ادعای حق تقدم و رسیدگی ب آن حق ملازمه با حق تقاضای ابطال تقاضای ثبت اختراع تقلیدی یا مشابه را دارد مادامیکه اختراع تقلیدی به ثبت نرسیده است .

۳ - از جمله آثار خاصه حق تقدم عهدی در مورد اختراعات مجزی و مستقل بودن اظهارنامه‌های بعدی است از اظهارنامه یا تصدیق ثبت مقدم .

مستفاد از بندهای ۱ و ۲ ماده ۴ مکرر عهدنامه اینست که اگر تقاضائی در یک کشور عضو بر اساس تقاضای قبلی در کشور عضو دیگر بعمل آمده باشد ایندو تقاضا از لحاظ علل بطلان و علل سقوط حق و مخصوصاً از لحاظ مدت عادی مجزی و مستقل میباشد و شرط کافی برای آنکه این آثار حق تقدم ظاهر شود اینست که تقاضای مؤخر در ظرف مهلت قانونی ۱۲ ماهه انجام شده باشد .

قانون جدید ثبت

از نظر علل بطلان و علل سقوط حق موضوع بسیار روشن است چه بفرضی که اداره ثبت اختراعات کشور آمریکا فرضاً اظهارنامه ثبت اختراعی را بعلتی از علل باطل نماید یا بعلتی حق متقاضی نسبت بان اظهارنامه ساقط گردد هیچگونه ملازمه عقلی و قانونی ندارد که اداره ثبت اختراعات ایران نیز همان رویه را اتخاذ نماید مخصوصاً اگر هیچیک از علل بطلان یا سقوط حق در ایران تحقق پیدا نموده باشد.

ولی در مورد مدت عادی اختراع این ماده با ماده ۳ قانون ثبت علائم و اختراعات ایران تعارضی پیدا مینماید مخصوصاً اگر اختراع خارجی قبل از تسلیم تقاضای آن در ایران به ثبت رسیده باشد چه بموجب ماده ۳ فوق الذکر دارنده اختراع ثبت شده خارجی میتواند در ایران برای بقیه مدت اعتبار تصدیق ثبت خارجی از حمایت قانونگذار بهره‌مند گردد.

و حال آنکه اگر دارنده چنین اختراعی در مهلت قانونی ۱۲ ماهه در ایران تقاضای ثبت نماید و تاریخ ثبت آن را در خارج قید کند از طریق اثر قانونی حق تقدم عهدی که مجزی بودن دو اختراع از لحاظ مدت عادی آنهاست استفاده خواهد کرد و هم بموجب ماده ۳ نمیتواند پیش از بقیه مدت اعتبار ثبت مقدم تقاضای حمایت نماید.

مع الوصف با توجه باینکه عهدنامه پاریس در هر مورد که تعارضی با قوانین داخلی پیدا مینماید قوانین داخلی را حاکم تشخیص میدهد بنظر میرسد که در این مورد نیز قانون ایران حاکم بوده و برای اختراعات ثبت شده در خارج فقط برای بقیه مدت اعتبار ثبت خارجی تصدیق ثبت صادر خواهد شد.

در مورد اختراعاتی که تا قبل از تسلیم تقاضا در ایران در خارج به ثبت نرسیده ولی تقاضای ثبت آن شده است بمحض تسلیم تقاضای ثبت در ایران کلیه آثار حق تقدم عهدی بر آن بار شده و از نظر استقلال در تقاضا نیز اشکال عمده‌ای در بین نخواهد بود مخصوصاً که از لحاظ علل بطلان و سقوط حق نیز از لحاظ علل بطلان و سقوط حق نیز از هم مجزا بوده و در صورت عدم ثبت آن در خارج لطمه‌ای باعتبار ثبت آن در ایران وارد نخواهد شد.

در خاتمه خاطر نشان میشود که باتلفیق مقررات عهدنامه پاریس و قانون ثبت علائم و اختراعات و آئین نامه اصلاحی آن چنین بنظر میرسد که

هر تصدیق ثبت علامت یا اختراعی در ایران از تاریخ صدور برای چند ماه بنا باختلاف مورد در وضع مخصوصی است که در لسان حقوقی تزلزل نامیده شده است. بدین معنی که هر فردیکه تصدیق ثبتی در ایران اخذ میکند هر چند از هر لحاظ حسن نیتش مسلم و غیر قابل تردید باشد در مورد ثبت علامت ظرف حداکثر ۲ ماه و در مورد اختراعات ۱۲ ماهه تصدیق مأخوذ در حال تزلزل است چه امکان آن هست که شخصی که همان علامت یا اختراع را باختلاف چند روز ولی قبل از وی در یک کشور عضو ثبت رسانیده است در ایران نیز تقاضای ثبت و ادعای حق تقدم نماید و استحکام اعتبار تصدیق ثبت ایران را متزلزل سازد این وضع نتیجه غیر قابل اجتناب الحاق ایران به اتحادیه عهدنامه پاریس میباشد.